

УКРАЇНСЬКИЙ МЕТРОЛОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

Науково-
технічне
видання

ВИПУСК 3

1998

ЗМІСТ

Орган з сертифікації продукції та державний випробувальний центр ДНВО "Метрологія" **5**

Загальна та законодавча метрологія

- А.Д.Большевцев, П.П.Орнатский, М.П.Цапенко Методологические аспекты генезиса современной метрологии **6**
- О.В.Прусихин Измерение как элемент технологий **10**
- О.М.Величко Викладання метрології у навчальних закладах України **11**

Вимірювання часу та частоти

- А.С.Клейман, А.И.Левенберг, Г.С.Сидоренко, А.А.Катков, П.А.Кравченко, В.Н.Романько Стандарт частоты и времени рубидиевый: создание, исследование и применение **16**

Вимірювання електричних та магнітних величин

- М.Н.Сурду, А.А.Михаль, Т.В.Швец Метрологическое обеспечение измерений абсолютной удельной электрической проводимости растворов в океанологии и промышленности **21**
- В.Д.Кукуш, В.В.Дегтярев Измерение компонент дипольного магнитного момента источников внешнего магнитного поля **25**
- В.П.Себко, С.Н.Игнатьева Восстановление квазистатических кривых намагничивания **28**

Вимірювання теплофізичних величин та температури

<i>Б.М.Атаманчук, Б.І.Стадник, О.В.Слюсаренко, Л.А.Назаренко</i>	Повірка терморезистивних перетворювачів в умовах експлуатації	32
--	---	-----------

Вимірювання оптичних та оптико-фізичних величин

<i>Л.В.Грищенко, В.С.Соловійов, Є.П.Тимофеев</i>	Державний спеціальний еталон одиниць середньої потужності та енергії лазерного випромінювання	36
--	---	-----------

Вимірювання механічних величин

<i>О.М.Крюков, В.М.Чинков, О.М.Мірошніченко, Г.С.Сидоренко</i>	Стан та перспективи гравіметричного дослідження території України	42
--	---	-----------

Вимірювання геометричних величин

<i>З.Г.Жуванова, В.С.Волкодав</i>	Расчет переменной систематической погрешности измерения углов и расстояний лазерным тахеометром	46
-----------------------------------	---	-----------

Вимірювання потоку, витрат, рівня, об'єму речовин

<i>Ю. І. Бродин</i>	Оцінка точності дзвонових витратовимірювальних установок	48
---------------------	--	-----------

Вимірювання фізико-хімічного складу та властивостей речовин

<i>А.В. Дрозд, И.М. Баскир</i>	Об оценивании погрешностей и оптимальном планировании одновременных измерений химического состава	52
--------------------------------	---	-----------

Метрологія у військовій галузі

<i>В.Ю.Камінський, В.М.Романько, Е.М.Хом'яков, С.Т.Черепков</i>	Метрологічна атестація навігаційних полів супутникових радіонавігаційних систем	55
---	---	-----------

З історії метрології в Україні

<i>Я.М.Гош</i>	Історія державної метрологічної служби в Галичині	58
----------------	---	-----------

Інформація

<i>Н.О.Артамонова, Ф.Е.Буслович</i>	Оценка состояния американского рынка радиодиагностического оборудования	59
-------------------------------------	---	-----------

	Повідомлення про новий еталон	62
--	-------------------------------	-----------

	Перелік засобів вимірювальної техніки, занесених до Державного реєстру України на підставі результатів державних випробувань у 1998 р. (червень – серпень)	63
--	--	-----------

CONTENTS

The body of production certification and the state test centre SSIA “Metrology”		1
<i>General and legislative metrology</i>		
A.D.Bolychevtsev, P.P.Ornatsky, M.P.Tsapenko	The methodologic aspects of modern metrology origination	6
O.V.Prusikhin	Measurement as an element of technology	10
O.M.Velychko	Metrology teaching at higher schools in Ukraine	11
<i>Time and frequency measurements</i>		
A.S.Kleiman, A.I.Levenberg, G.S.Sidorenko, A.A.Katkov, T.A.Usenko	Quantum rubidium measure of frequency: its realization, re- search and application	16
<i>Measurements of electric and magnetic parameters</i>		
M.N.Surdu, A.A.Mikhal, T.V.Shvets	Metrological assurance of solutions absolute electric conductivity measurements in oceanology and industry	21
V.D.Kukush, V.V. Degtyarev	Measurement of the components of dipole magnetic moment of the external magnetic field sources	25
V.P.Sebko, S.N.Ignatyeva	The restoration of quasi-static curves of magnetization	28
<i>Thermophysical and temperature measurements</i>		
B.M.Atamanchuk, B.I.Stadnyk, O.V.Slyusarenko, L.A.Nazarenko	Checking thermoresistive transformers under the conditions of exploitation	32
<i>Measurements of optical and optical-physical values</i>		
L.V.Gryshchenko, V.S.Solovyov, Y.P.Tymofeyev	The national special standard of laser radiation average power and energy units	36
<i>Measurements of mechanical values</i>		
A.M.Kryukov, V.M.Chinkov, O.M.Miroshnichenko, G.S.Sidorenko	The state and perspectives of Ukraine territory gravimetric re- search	42
<i>Measurements of geometrical values</i>		
Z.G.Zhuvanova, V.S.Volkodav	Calculation of the variable of systematic error of angles and distances measurement by laser tacheometer	46

Measurements of flow, consumption, level and volume of substance

Y.I.Brodin Estimation of precision of bell flow measuring plants **48**

Measurements of substances physical-chemical composition and characteristics

A.V. Drozd, I.M. Baskir About estimation of errors and optimal planning simultaneous measurements of chemical composition **52**

Metrology in the military field

V.Y.Kaminsky, V.M.Romanko, Y.M.Khomayakov, S.T.Cherepkov Metrological certification of satellite radio navigation systems navigation fields **55**

From the history of metrology in Ukraine

Y.M. Gosh The history of the national metrological service in Galychyna **58**

Information

N.O.Artamonova, F.Y.Buslovich Estimation of American radiodiagnostic equipment market state **59**

Information of the new standard **62**

Enumeration of measurement technique means entered the State register of Ukraine on the base of results of State tests in 1998 (June – August) **63**